

MARIAN GŁOWACKI
BOŻENA WIADEREK

PRAKTYKI PEDAGOGICZNE W OCZACH STUDENTÓW FIZYKI WYŻSZEJ SZKOŁY PEDAGOGICZNEJ W CZĘSTOCHOWIE

W latach 1985/86 i 1986/87 studenci fizyki Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie zobowiązani byli do zaliczenia trzech praktyk pedagogicznych: asystenckiej po II roku studiów i ciągłej po III i IV roku studiów. Praktyka asystencka odbywała się po II roku studiów, we wrześniu i trwała 2 tygodnie. W pierwszym tygodniu studenci odbywali praktykę w szkole podstawowej, w drugim tygodniu w szkole ponadpodstawowej.

Zadaniem tej praktyki było zapoznanie studentów z pracą szkoły podstawowej i ponadpodstawowej w zakresie dydaktyki i wychowania, pogłębienie zainteresowań pedagogicznych, związanie z zawodem nauczycielskim oraz kształtowanie postaw przyszłych nauczycieli. W czasie tej praktyki student zapoznawał się z dokumentacją pracy nauczyciela, organizacją zajęć szkolnych, organizacją pracowni fizycznej. W czasie praktyki studentów obowiązywał 6-cio godzinny dzień pracy oraz przestrzeganie dyscypliny pracy w szkole.

Podczas pobytu w szkole student odbywający praktykę hospitował lekcje fizyki, przygotowywał się merytorycznie do hospitowanych lekcji, brał udział w omawianiu obserwowanych lekcji i zajęć, obserwował zajęcia koła przedmiotowego, uczestniczył w apelach, imprezach szkolnych, dyżurach na terenie szkoły, uczestniczył w przygotowaniu zestawów ćwiczeń i demonstracji do lekcji fizyki.

Zaliczanie praktyki dokonywano na podstawie pozytywnej oceny praktyki przez szkoły, dziennika praktyk, zeszytu obserwacji i sprawozdania z praktyki.

Praktykę pedagogiczną ciągłą zobowiązani byli odbywać studenci po III r. w szkole podstawowej (od 1 września w szkole gminnej) i studenci po IV roku w szkole średniej (od 1 października).

Celem praktyki było zapoznanie studentów ze szkołą jako placówką oświatowo-wychowawczą, przygotowanie studentów do samodzielnej pracy nauczycielskiej w zakresie nauczania fizyki i wychowania. Studenci poznawali mechanizm funkcjonowania szkoły, zasady planowania, realizacji i kontroli planu dydaktyczno-wychowawczego szkoły ze szczególnym uwzględnieniem pracy nauczyciela fizyki.

W czasie praktyk studentów obowiązywał 6-cio godzinny dzień pracy, w tym prowadzenie lekcji w ilości 10 do 15 tygodniowo, lecz nie więcej niż 3 lekcje dziennie.

Podczas trwania praktyki student hospitował lekcje fizyki prowadzone przez opiekuna praktyki i kolegów, przygotowywał konspekty do samodzielnie prowadzonych lekcji, przedstawiał opracowany konspekt opiekunowi praktyki w dniu poprzedzającym lekcję, przygotowywał demonstracje lub zestawy do ćwiczeń laboratoryjnych.

Studentów odbywających praktyki ciągle obowiązywało ponadto uczestniczenie we wszystkich przejawach życia szkoły (apele, dyżury, wycieczki, wywiadówki itp).

Zaliczenia praktyki następowało po złożeniu pełnej dokumentacji z przebiegu praktyki (dziennik praktyk, zeszyt obserwacji, konspekty lekcji ocenione przez nauczyciela, sprawozdanie z praktyki, opinii szkoły wraz z oceną).

Oprócz praktyk ciągłych studenci odbywali praktyki śródroczne na III roku w szkole podstawowej w ramach ćwiczeń z dydaktyki fizyki i na IV roku w szkole średniej w ramach pracowni dydaktyki fizyki. W czasie praktyk śródrocznych studenci zobowiązani byli przeprowadzić łącznie 4 lekcje.

Praktyka w szkole ponadpodstawowej kończyła się przeprowadzeniem tzw. lekcji dyplomowej, z której ocena wliczana jest do średniej oceny na dyplomie.

W roku akademickim 1985/86 i 1986/87 w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Częstochowie została przeprowadzona wśród studentów V-ego roku fizyki ankieta dotycząca praktyk pedagogicznych i lekcji dyplomowych.

Ankieta zawierała następujące zagadnienia, na które studenci przedstawiali swoje opinie, uwagi i wnioski:

1. Praktyki śródroczne
2. Praktyki ciągłe w szkole podstawowej
3. Praktyki ciągłe w szkole średniej
4. Inne formy praktyk
5. Lekcje dyplomowe
6. Ogólne uwagi dotyczące przygotowania nauczycieli fizyki na WSP.

Na pytania dotyczące praktyki śródrocznej i praktyk ciągłych w szkole podstawowej i średniej odpowiedziało 29 studentów. Swoje uwagi na temat innych form praktyk, lekcji dyplomowych i przygotowania nauczyciela fizyki do nauczania w szkole wypowiedziało 18 studentów.

Brano pod uwagę ilość wypowiedzi na temat poszczególnych form praktyk w stosunku do ilości wszystkich ankietowanych. Uwzględniono wszystkie wypowiedzi. Statystyka mówi tylko o procentowym wkładzie poszczególnych uwag studentów.

Wśród uwag dotyczących praktyk śródrocznych, aż 35% studentów stwierdza, że za mało jest lekcji do przeprowadzenia, zarówno w szkole podstawowej jak i średniej, a 10% studentów uważa, że jest ich za dużo. Jednocześnie 31% studentów wypowiada się przeciwko prowadzeniu lekcji w ramach zajęć z pracowni dydaktyki fizyki na IV r. Studenci proponują zwiększyć liczbę prowadzonych lekcji kosztem np. niektórych tematów na ćwiczeniach z dydaktyki fizyki (III r.), lub kosztem zajęć z konserwatorium na IV roku z jednoczesnym zaprzestaniem lekcji na zajęciach w pracowni dydaktyki fizyki.

31% studentów ocenia praktykę za potrzebną (24%) i właściwie zorganizowaną (7%). Umożliwia ona kontakt z uczniami, przygotowuje do praktyk ciągłych i przyszłej pracy. Za bezcelową uważa praktykę 28% studentów, twierdząc, że student nie zna klasy, przez co trudno jest mu dobrze poprowadzić lekcję, ciągle zmiany złe również wpływają na uczniów. 10% studentów uważa, że zamiast praktyk śródrocznych lepiej byłoby przedłużyć o tydzień praktyki ciągłe lub oglądać lekcje z magnetowidu. 31% studentów uważa, że prowadzący zajęcia z dydaktyki fizyki powinien poprowadzić lekcje.

7% studentów uważa, że szkoły są źle wyposażone, a nauczyciele nie przygotowani do roli opiekunów studentów.

Omawiając praktykę ciągłą w szkole gminnej po III roku 35% studentów zgłasza postulat, by nie rozpoczynała się ona od 1 września. W pierwszym tygodniu września w szkołach panuje bałagan, nie ma planu, student nie zna rozkładu zajęć. 24% studentów twierdzi, że nie powinna to być szkoła wiejska, tylko szkoła dobrze wyposażona w pomoce naukowe. 24% studentów uważa, że należy zamienić 6-cio godzinny dzień pracy na cztero-godzinny, tłumacząc swoje stanowisko tym, że w szkole gminnej jest bardzo mało lekcji fizyki, jeden nauczyciel opiekujący się studentem, a pozostali nauczyciele niechętnie przyjmują studentów na swoje lekcje. 21% tych studentów uważa, że możnaby w zamian za skrócenie dnia pracy przedłużyć praktykę o 1 lub 2 tygodnie. 21% studentów uważa praktykę ciągłą w szkole gminnej za właściwie zorganizowaną a aż 38% studentów uważa ją za przydatną, gdyż zapewnia kontakt z przyszłą pracą, pozwala sprawdzić swoje przygotowanie do przyszłego zawodu nauczyciela fizyki. 4% studentów uważa praktykę po III roku za niepotrzebną.

4% studentów popiera umiejscowienie praktyki w szkole wiejskiej i również 4% twierdzi, że lepiej powinno wybierać się szkoły i nauczycieli opiekujących się studentami.

Wnioski dotyczące praktyki ciągłej w szkole średniej po IV roku w kilku punktach pokrywają się z propozycjami przedstawionej praktyki ciągłej w szkole podstawowej.

31% studentów zwraca uwagę na prawidłowy wybór szkoły, która winna posiadać dobrze wyposażoną pracownię fizyczną. Ścislejszy powinien być kontakt nauczyciela opiekującego się studentem w szkole z opiekunem praktyk z ramienia wyższej uczelni.

17% studentów uważa, że 6-cio godzinny dzień pracy jest za długi, proponując w zamian przedłużenie praktyki i 4-ro godzinny dzień pracy w szkole.

17% studentów, 1 października uważa za odpowiedni termin rozpoczęcia tej praktyki. 24% studentów twierdzi, że jest ona potrzebna, a dla 14% właściwie zorganizowana. 17% studentów chciałoby przedłużyć czas trwania praktyki o 1 tydzień, a 10% studentów proponuje rozpocząć ją od września. 10% studentów uważa, że powinna ona obejmować różne typy szkół.

Następny punkt ankiety dotyczył innych form praktyk niż omówiono dotychczas.

Studenci omawiali przede wszystkim praktykę asystencką po II roku, a także praktykę wakacyjną. 50% studentów proponuje zlikwidować praktykę asystencką, uważając ją za bezużyteczną. Wprowadzenie praktyki wakacyjnej na obozach, koloniach czy półkoloniach postuluje 22% studentów.

Wypowiedzi dotyczące lekcji dyplomowych skupiały się przede wszystkim na uzasadnianiu, że lekcja ta winna być zapowiadana. 38% ankietowanych studentów opowiadało się za ustaleniem terminu lekcji, ale 11% studentów uważało, że nie powinna być zapowiadana. 11% studentów proponuje przenieść prowadzenie lekcji dyplomowej z praktyki na zajęcia w czasie trwania zajęć. 6% studentów postuluje wprowadzenie próbnych lekcji dyplomowych. 11% studentów uważa, że lekcja dyplomowa nie daje obiektywnej oceny przydatności studenta do pracy.

Oceniając przygotowanie nauczyciela fizyki do nauczania w szkole 33% studentów uważa je za dobre. 17% studentów uważa, że mogłoby być lepsze, gdyby zwiększyć liczbę praktyk i wprowadzić więcej zajęć z dydaktyki (np. omawiać dokładniej programy nauczania – 11%).

Na podstawie przeprowadzonej ankiety można zauważyć, że obecny system praktyk na ogół odpowiada oczekiwaniom studentów. Uwagi zawarte w ankiecie zostały wnikliwie rozpatrzone i wiele z nich zostało wprowadzonych w życie. Zlikwidowano praktykę asystencką po II roku studiów. Zmieniono również formę praktyki ciągłej po IV roku studiów. Praktyka trwać będzie 6 tygodni – 3 tygodnie w szkole podstawowej i 3 tygodnie w szkole średniej.

Studenci hospitują lekcje prowadzone przez pracowników uczelni. Opiekunowie praktyk poświęcają sporo uwagi by szkoły w których odbywa się praktyka były jak najlepiej wybrane.

MARIAN GŁOWACKI
BOŻENA WIADEREK

PEDAGOGICAL PRACTICAL TRAINING VIEWED BY PHYSICS STUDENTS
OF THE PEDAGOGICAL UNIVERSITY OF CZĘSTOCHOWA

SUMMARY

Description of pedagogical practical training system for the students of physics of Pedagogical University in Częstochowa is given in the paper. Students opinions on the abovementioned system are also presented.